

Latweeschu Awise.

Nr. 30.

Zettortdeenâ 22. Jubli.

1854.

Drucktehts pee J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

Karra-sinnas.

Wahzsemmes Awise raksta, ka Kalenderu un Sprantschu saldati, kas no Skutari un Gallitipoli us Warnu ar fuggeem bij braufuschi, nu steidsotees us Schumlu un Rustzuku, fur Turku karra leelstungs Omer Pascha ar sawu spehtu stahwoht. Turki atkal mehginajuschi eet pahr Dohnawu pee Rustzukas, bet Kreewi tohs atpakkal dsinnuschi. Tê nu sawillkees Turki, Kalenderi, Sprantschi, un us to pussi warr buht gan buhs kahda leela kauschanahs. Teiz ka Kalenderi un Sprantschi nodohmajuschi nowest kahdu karra-spehtu us to Krimes pussallu (stattes lantfahrte to saktu pussallu Mellâ jubrâ, tur fur Sewastopole) — arri taisoht Sprantschi fuggus gattawus, kas lai pahrzelt no Bulognes, (ohsta pee Kale — stattes lantfahrte tai weeta, fur Sprantschu, Belgeru un Dlanters rohbeschi sa-eet kohpâ), kahdus 12000 saldatus us muhsu jubru, labpraht tohs gribbedami kaut fur pee Kreewu jubrmallas nolift — bet ne warram sawrast, ko ar tahdu masu pulzinu leela Kreewu semmê nodohmajuschi padarriht. Lai buhtu ir 20, ir 50 tuhktoschi, zil tas preeksch mums! Kur til ween eet, tur pee muhsu jubrmallas stahw Kafaki un ik peezi werstes leelas fahrtes ar salmeem apthitas un darwas muzza gallâ. Tâ ka tik eenaidneeku fuggis fur rahdahs, tuhdalededsina kahdu muzzi un tâ garr wisfu jubmallu lihds Rihgai (tâpat arri eeriktehs pee zitteem pilsehtem) un tâ us kurrenes tik wajjaga sinnu dohd. Tad tuhdaledati,

kas lehgeris schur tur fâ pee Jelgawas un Rihgas ic. stahw, gattawi eet fur wajjaga. Teiz ka isgahjuscha swehtdeenâ Kalenderi muhsu jubrâ rahdijuschees, bet jebchu ar lihkereem wissu jubru ic pahrmeklejuschi, ne ko ne dabbujam redseht, ka tik retti kahdas malkas-laiwinas, kas pa jubru eet. Rihgas jubrâ gan naw bijuschi, bet Keepajâ atkal bijuschi un ismehrojuschi zil dsilla to ohsta.

Masgajamees drohschi ikdeenâ jubrâ, bet uhdens taggad til filts, til filts, ka ne buht ne warr atdsiffinatees. Tik karsta wassara senn deenahm naw bijuse. — Tê mums wehl japeeminn un jaluhdsahs, lai mihlt lassitaji netaunojahs par mums, ka tas 27tais Awise Nummers til nelabbi drucktehts un tik aplam dauds drukkê misfijees. Scho 27tu lappu ne buht ue effam dabbujuschi pahrluhkoht un pahrelabboht, jo ne bij laika no Jelgawas to atsuhtih pee mums Dubbultôs, fur meh masgajamees; bet bes siipras pahrluhkoschanas un pahrtaisfichanas druckte ne kad ne warr labba un riktiga buht. Kas to ne proht, ne tizzehts zil mums ar ifkatru lappinu darba un publina.

Kalendereem ta fugga laupischana taggad tâ patihk, ka fluddinajuschi, tee ne ween Kreewu fuggus un prezzi nemischoht, bet arri ifkatru fuggi, kas nahk jeb eet us Kreewusemmes ohstahm, lai buhtu fuggis no draugu jeb no eenaidneeku tautas, un semmes. Kas to bij dsirdejis un dohmajis. — Kalenderi nu arri us Balto jubru nobraufuschi un jaw panehmuschu daschu beswainiqu prezzes fuggi, kas ne buht naw sinnajis nedf dohmajis, ka

effoht beshw tur braukt. Taggad eenaidneeku fuggds mirstoht saldati ar Kolerasehrgu. Ar battahm arri effoht mirruschi.

Ar Greekereem eet flitti. Calenderi un Sprantschi wissu semmiti apspeeduschi — Rehninam jadarr, ta tee pawehl un ja-azina wissi atpakkat, kas bij gahjuschi paligã saweem nelaimigeem tizzibas beedreem Turku semmẽ. Tẽ Greekeri, kas eesahkoht brangi bij turrejuschees un schur tur Turkus labbi sanahkuschi, nu wissãs mallãs ta saspaiditi tapusch, ta Greekeru spehks salausis. Zitti Greekeru wirtsneeki jaw fennak bij padewuschees, un til ween drohschais Adsch Behters turrejahs kalnõs un masa pilsehtinã ar 4000 Greekereem ne zil tablu no Larissas pilsehta. Peels Turku karra-spehks tur teem no wissahm puffedm uskrittis, un jebshu Greekeri gan par brihnumu sipri un pastahwigi turrejuschees, teem tomehr beidsiht bij pabehg. 1 tuhst. Greekeru irr noschauts, zitti dsihwi sanemti, un dauds fashauti! 6 simteem Greekereem Turki galwu nogreesusch, galwas us firgeem uslahdejuschi un noweddejuschi us Larissu! Tad irr swehri!!

Tanni grahmatinã — „tahs lantfahrtes isstahstischana“ — kas par pahru neddelahm buhs gattawa un Rihgã pee Minus un Zelgawã pee mannim buhs dabujama, dabuseet flaidraki lassih, kahdi negohda laudis tee Turki.

Wehl lassam Awissẽs, ka Spanjeri Deewam schehl sawã starpã sanihkuschi, un pee Madrides, Rehnineenes pilsehta sahkuschi saldati prett saldateem, leelã pulkã, kantees. Arri dauds zittãs weetãs Spanjeru semmẽ taggad tapat eet! Wehl flaidri ne sim, ko isstis grihb. S — 3.

Mahzigs putnis.

Gan dasch Awischu lassitais passih tohs smukkus sellanus putnius, kas pee mums gan ne streen apfahrt pa laukeem un plawahm bet ko zeenigas mahtes un preilenes istabã

eefsch smukkeem buhrkeneem turr un peehdina, un kas par patezibu ar sawu mihlu saldu dseedaschanu tahs aufis preezina. Par kanarias putneem tohs sawz, un ittin tablu no mums noht winnu ihstena dsimtene, fur tee pa leeleem pulkeem, ta ta pee mums swirbuli aplahrt fraida. Schee putni nu ne ween paschi no sewis smukki dseed, un, kad tohs mahza, par wehl jo zeenijameem dseedateem paleek, — bet daschu zittu mahzibu arri wehl peenemm. Wezs wihriensch, Pranzusis, tahdu putnu bija mahzigs parahdiht, — kad flattitaji bija sanahkuschi, jo par naudu winsch to rahdija, — kahdas tahs drehbẽs bija weenam woi ohtram, woi fillas woi fallas, woi sarkanas, woi kaut ta. Us sawa meistera pawehleschanu putnis papreekschu to, par ko tam bija jaisteiz, aprandhja ittin labbi, tad peegahje pee lah dinas un no sishchu luppatineem, kas tur eefschã bija wissadã pehrwe, isnehme ahra ar sawu degguntinu tahdus, kas pateesi wissi parahdija drehbju isstattischanahs. No kastites kam bohstabi bija eefschã pa weeneem us papihra gabbalineem rakstii, putniusch isnehme un salikke kohpã til dauds ka wajaga, lai kahdu wahrdu isteiz, ko tam pawehleja. Ja tas wahrds ko winnam usdewe bija til garsch ka kahdam weenam bohstabam tur jo wairak reises bija jastahw, ne ta kastite warreja atrast, tad putnis no wahrda pirma galla tahdu bohstabu isnehme ahra un to nolikke tai gallã fur peetrukẽ. — Zits meistere ar pulku kanarias-putneem brauze apfahrt un ar teem dauds naudas sapelnijahs. Starp wissahm tahn gudribahm un stikkeem ko rahdija, arri parahdischana bija, ka kahdu zeetumneeku noteesa. Smilktis bija kaisitas tai weetã fur tee putni sawu kumediju isdarrija. Raug nu, kanarias-putnu kahdi nahl, iswedd weenu no zeetuma ahra us to plazzi kas smilktim apkaisihts, rinkl ap winnu stahdahs, un weens, ka bendes weetã stahw, pazell weenu kahju itt ka slegawam galwu ar to nozirnu; schis kriht un gull itt kluffi pee

semmes kà mirris, un nu tee zitti tam friht wirsà un neschelligi to saruschina, bet schis ne mas ne kustahs. Us meistera pawehleschanu tee zitti to noteesatu pazett, nesh kahdu gabbalu tablaki nohst un to apflahj ar semmi. Kamehr wiss tas notikke, zitti kanarias-putni swilpoja un dseedaja raudu melbinus. Gallà apraktu atkal ispestija, kas wessels nu pazehlahs. Zitti meisteri tahdeem putneem eemahzijaschi ar flaitleem flaitiht un rehkinaht, — parahdiht kahdu stundu un minuti pulstiens rahda, un wehl daschas tahdas leetas, par ko wehl dands warretu stahstih, tikpat kà par zitteem mahzigeem un ismahziteem putneem. Woi tad ne wehl kahds meistersis pat zuhzinus mahzijas danzoht? Pranzoschu kehniensch Ludikkis (XI.) bija flims, nemeera dohmas winnu mohzija, un gan mekleja us daschadu wihfi winnam laika kawekli, mekleja winnu preezinah, bet wolti. Tad nu kahds ar gudru galwa isdohmaja siwenus tà mahzih ka tee, kad ar sohmas stabbuli (duhdu puhli) stabbuleja, tulih lehze un danzoja; un schis darbs winnam isdewahs! Siweni bija gehrbti ar swahrzineem kam selta-treffes bija usschuhtas, zeppures us galwahn, biffes kahjahm, schpaggas johsta, raibeem bandalirischeem un smuffahm manschettkhm. Tee mahze daschadu johku, dantschus un paklannischanahs, — Tit ween gruhiti teem bija stahwu eet: ar preekschkahjahm pazehluschees urkschedami, atkal pakritte, un tad nurdeja kohpa tà menschigi, ka kehniensch pat eeksch sawahm flimmibas sahpehm smehjahs. Turklaht arri muhka-meistersis lejjeramuschki bij isstudeerejis kas flanneja itt kà ar zuhzinu balsim, par ko kehniensch arri leels preeks effoht bijis, kas abbus meistersus ar baggatu rohku apdahwinaja.

„Tee behrni schihs pasaules irr gudraki sawà tautà ne ka tee behrni tahs gaismas.“ Zilwekam dascham itt leelas pazeeschanahs; pastahwigi un neapnizzis winsch darbojahs ittin ilgi lihds kamehr ko isgudro woi eemahjahs ar ko naudu warr pelniht, un tahds

pats pazeetigs darbojahs un puhlahs raddijumeem, kam Deews naw dewis prahtigu dwehseli, ko eemahzih, atkal us to, ka lai winnam pascham pelni zaur to buhtu. Bet ka mas tihf, ne par sawu wehderu un nau-das maffu un flehti, bet par sawu dwehseli darbotees un puhletes, lai mantas tahdas eedabbu, par ko sagli ne behda, — ka mas tihf pastahwigi un pazeetigi puhletees ka lai kahdu zilweku warretu atgreesi no kahda grehka, woi tahdam, kam gruhita galwa un mas sapraschanas, grahmatu eemahzih; ka drihs tur apnihtst un salka: wiss darbs pee wiina irr wolti, ar scho ne warr un ne warr itt ne ko isdarriht. Kaut jelle tahdi, kas tà runna, flaititohs us to ko zitti, sinnam gan tik ar ilgu ilgu darbochanu — pee lohpineem, pee putneem isdarrijaschi, teem eemahzih par ko gan jabrihnojahs. Kaut tik mihleslibay reeksch zilweku dwehselchm buhtu leelaka ne ka mihlestiba preeksch naudu. G. R.—ll.

Kà ehdamu sahli buhs sataisih.

Kas zil ne zil pa muischam pasihstams, gan buhs mannijis, ka fungam ne tahda sahls us galda, kà pilssatà dabbu pirkt, bet balta kà sneegs, un smalka kà bihdeleti milti. Tahdu man tiftu saimneezehm eerahdiht, ka to pagahdatees.

„Kas arraja zilwekam gar fungu galdeem dallas?“ tà dasch labbs dohmahs to lassoht, un teesa gan, ka us funga galdeem dandf kas, kas arrajam nederr, un pehz ka tam arr ne buhs tihfoht; tomehr tur irr deewsgan kas rohnahs, kas arrajam pahrtischanu darritu jo gahrdaku un itt ne mas jo dahrgaka. — Tà irr ar ehdamo sahli, kas neween preeksch azzim jo labbali isstatahs, bet irr arri jo gaufiga, un ehdeemu darra jo smeckigu. — Tas jaw prahtigam zilwekam no kaut kahdas kahrtas ne buhs prettim.

Nemm sahls kahdu puss stohpu, woi rupju woi smalku, ween alga; eeberr to skaidrà trautà, un usleij kahdu stohpu itt skaidra auksta uhdens. Kad sahli labbi noskallojis, tad noleij to uhdeni, kas woi pee ehdeena woi lohpeem buhs labs. Do sahli, kad uhdens notezzejis, leež skaidrà pannà jeb kàtlà us lehnu ugguni, un gaidi kahdu brithdi. Papreckschu tas ahrigs flapjums noschuhs, un kad no ahrenes buhs noschuüsi, tad sahls brifschekt un sprehgabt zaur to, ka tas eeschigs mitrumš arri atstahj. Kad wairs nebrifschke, tad nemm sawu sahli no ugguns, un atradisi, ka ta naw wairs klahra kà ledus, bet itt balka tà kà krihts. Nu sagruhd to woi meesert woi peestà, woi ar zirra peetu, un atradisi ka dauds jo tweeglaki un dauds jo smalkakt warresi sagrust, un ka tee graudini ne mas wairs ne lips zits pee zitta, nedf arr pee rohlahm, bet tew rittehs zaur pirksteem itt kà faufas smilktis. Zaur to woi ar pirksteem woi ar nascha gallu katram kumofim us mattu tik dauds sahls warri usbeht kà tam derr, un kad to ir pat kahdam aukstam strehbjamam veebehrsi, tad ahtri iskuffihs un wiš paliks weenadi sahligš. Kad to smalki jo smalki sagrustu sahli eebehršifau-fà buddelè, no ka katru reis ko gribbeji tehreht isbehršifau masà trauzinà, tad stahwehs saufi labbi lihds pehdigam gallam.

H. E. R.

Zà eet!

1.

Zà eet us kaudim zerrejohf.
Un laimi draugam ustizzoht!
Eil ko winsch Dohrin' eeraudsi,
Tad preeks mannim pagallam bijf.

2.

Zà eet kad meitahm tizzeht sah!
Tad sirbi nemeers eelihst mahf;
Za waffar man' wehl mihleja,
Bet schodeen wairs ne usskatta.

3.

Zà eet kad agri eemihle,
Un sirdei wallu atwehle!
Tad meegs sah behgt un preezibas,
Un dšihwe skumjäs aiskwekshs.

4.

Zà eet kad fruhstis firfina!
Kad meitschas azzim fibbina,
Tad ta ar leesmu eedeggahs,
Un degg lihds gluschi isbeidsahs.

5.

Zà eet kad azzim ustizzahs,
Sirbs-dibbini ne eeskattahs!
Kas skaištu Dohrin pasinnis,
Woi to no tahs buht dohmajis?

6.

Zà eet! tà pasaul taggad darr!
Par naudu draudsi' nopirkt warr;
Ar mihlestibu johfojahs,
Drihs schè drihs zittur butchojahs.

7.

Zà eet! — Wehl taggad tà warr buht,
So tu sew jaun' un jauku juht:
Bet kad tew seema tuwosees,
Saff' Dohrin, kà gan tad tew ees? —

G. F.

Gluddinaschana.

Tanni nakti no 13tas us 14to Zuhli deenu
Grihwu trohgà pee Zelgawas no ratteem
isfagts:

1) pazzinisch ar 27 driffetahm grahmatahm, 26
Wahzu un 1 Latweeschu (melbiju) grahmata, wišfahs
sihmetas: J. Elberfeld woi P. Elberfeld; tam
pazzinam wirfrakts bija pa Wahzihi Luhtafa kungam
Zelgawà, tam arri eefschà bija rakstita grahmata;

2) tweens pahris mas neffatu kaschoku-sahbafu;

3) tweena balta fullite, sihmeta: G. E.

Kas schihs leetas Zelmeneetu mahzitajam atskappehs,
trihs sudraba rubbukus pateizibas-naudas dabbuhs.

Drihw druffekt.

No juhrmallas-gubernements augstas walbischanas puffed: Oberlehrer G. Blaeſe, Zensor.

No. 222.

Stahsts preefch teem, kas gribb baggati tapt.

III.

Bij kahdureij baggats sihkstulis, kas dauds naudas bij sakrahjis, leelu pilnu pohdu. Mahja wifsch to ne drihksteja turreht; jo ne usizzejahs nei pascheem mahjas-lauidim, nei nahburgeem. Zadeht wifsch tumfcha nakti sawu naudas pohdu aidneffe us meschu un to tur aprakke appafsch leela ohsola ar kupleem sarreem, un us ta zauruma uswehle leelu akmini. Tai pascha pilsehta bij atkal gluschi nabbogs pluffats, kas sawu mantu bij isfchlehrdis negaddigi dsihwodams. No grehkeem atstahtees, us to tas ne dohmaja, un ka Deetws irr, to tas ne tizzeja. Tas kahdas deenas pehz tam, kur schis sawu naudu bij aprazjis, arr gahje us meschu, bet ne ar naudas-pohdu, bet ar strikki, ta warretu pafahrtees. Alnahje pee ta pascha ohsola, kur baggatajs bij naudu aprazjis. Sarri bij par augstu, ne warr strikki apmest, stattahs apfahet un eeraug akminu un weck to nohst kur pakahptees. Akminu nowehlis, eerauga appafsch bedriti un mekle un kasch dsikkal kas tur effoht. Ka swehrs laupijumu, ta schis nu naudu isgrahbi wiffu no pohda un strikki naudas weeta eeleet pohda. Akmini atkal atweck kur bijis. Pehz kahdu laiku nahk mantas-razzejs luhtoht, woi nauda wehl dsihwa. Bet ka tas istruhfstahts kad pohds tuffchs un strikkis weeta! Zitta padohma schis nu nesinneja, ka strikki nemt un pee ohsola pafahrtees. — No scha mahzees: Re leez dwehseles pee naudas flah, kad nauda suddusi, tad arr dwehsele suhd.

P. 11.

Ka teizamas seewas Nihga par nabbageem gahda.

Mufsu pilsehta irr seewas, kas dauds labba lihds schim jau paftrahdajufchas, irr eetaifjufchas

atraitau lahdes, brihtwfohla, irr eezkluschas tahdu beedribu, kur seewas ween sanahk idrunatees, spreest un padohmu turreht, ka jo labbaki warretu truhkumâ buhdamahm seewifschahm palihdseht. Gan irr te nabbagu direkzione, kas par nabbageem ruhpiji gahda, un nabbagu un flimneeku nammus usturr. Bet preefch scheem nammeem irr sawi likkumi, ka tik tahdus brihtw tur usnemt, kas pee Nihgas peeraktijufches, peederr.

Bes scheem te dauds zittu nabbagu, nospeestu un atstahthu, kas pee Nihgas naw peeraktijufches, tee, kas no semmehm un meesteem eenahkuschi te darbu mekleht, fo wis ne warreja dabhuht, tapehz ka wairak jiltweku ne ka tahda darba, kur warr tik dauds nopelniht, ka irr fo istikt: irr dauds tahdu seewifschu, kas sawus jaunibas spehtus tehrejufchi behrnus audfinajoht un kohpoht, zittas, kas no tahleenes pahrnahrufchas, gribbedamas nespehta un wezzuma deenas sawa tehtu pilsehta atrast pattwehrumu, irr tahbi, kam jafakka ka ewangeliumâ stahw: »Nakt es ne spehju un man irr kauns deedeleht.«

Schahdus nabbagus apgahda teizamas seewas jeb seewu-beedriba*). Winnas palihds teem jif spehdamas, un ta eepreezina daschu behdigu firbi. Winnas palihds tur, kur zittas beedribas pehz likkumeem ne drihst palihdseht, un preezigu detweju mihlestibas dahwanas teem ne peeteek. Winnas ne bahschahs zittahm beedribahm wiersa, bet pee tahm nahk dauds mekleht paligu, fo zittur ne warreja dabhuht. Scho mehds tapehz darram sinnamu lai wiffi apdohma, fo seewas eejpehj, ja tik gribb: ka schis darbs naw wis weegs un lehts, un lai dauds tahm nahktu paliga pee schi gruhta, bet teizama darba.

Tahm jau palihds ir augsti zeenigs Keisers, augsti zeeniga Keiserene, zeeniga Veeltwirstene Zesa-

*) Seigawneeti fakka: Zajs Dahmes, tas irr fristigas zeenigas mahdes un prelienes, kas naudu famett un uabbagus apgahda.

retvna Maria Aleksandrovna, zeeniga Leeltwir-
ne Helena Pavlovna ar satvahn mihlestibas dah-
wanahm, kas aispehrn kohpâ istaisija 1 tuhtstohs
86 rublūs 1 kapp. sudr. n.

Par leetahm, ko nabbageem par labbu isloh-
seja, eenahze 4 tuhtstoschi 4 simti 60 rubli 35
kapp. sudr. n., un bes tam wehl dauds mihlestibas
dahnwanas no augsteem un semmeem.

Schi beedriba aispehrnaja gadda irr gahdujuse
par 213 atraitnehm un 49 seewahm ar 103 behr-
neem, un par 89 neprezzetahm seewischtahm, kas
truhsumâ buhdamas paschas ween ne lâ ne war-
reja tikt us preekschu, un irr isdewuse 5 tuhtst-
schus 2 simti 47 rublūs 30 kapp. f. n. (5,247
rubl. 50 f. f.)

Tê nu arri teiksim, ko schi beedriba eezchluse
un par ko ta itt seewischi gahda:

1. Elisabetes skohla, brihtw = skohla
preeksch nabbagu wezzaku meitinahm. Aispehrnaja
gadda Dezember m. d. tur bij 72 meitinas skohlâ.

2. Deenestneeku skohla, fur bahrini no
seewiscku kahrtas par deenest-behrneem teek audsi-
nati un mahjiti, kas deenestâ wajadsigs sinnaht,
bij aispehrn 12 meitas, kas ir Elisabetes skohlâ
tikke laistas. Schihs abbas skohlâs irr weena pa-
schâ sehta, un par abbahm eeksch gadda laika
irr isdohti 1360 rubli sudr. n.

3. Marias skohla preeksch maseem
behrneem Ahgans-kalnâ, fur 46 behrni tikke mah-
jiti. Schee behrni bij aispehrn no-addijuschu 274
pahrus sekku un 247 schnohres, ko seewischtahm
preeksch kleitehm wajaga. Par 277 pahrdohstahm
sekkem un 279 schnohrehm eenehmuschu 111 rubl.
11 kapp. f., isdewuschu par dsihjahm 14 rubl. 30
kapp. f., pelna irr: 96 rubl. 81 kapp. f. Par
scho skohlu irr aispehrn isdohti 554 rubl. 29 kapp.

4. Marias skohla Ahgans-kalnâ. Meitas
kas no Marias masas behrnu skohlâs isnahk, tê teek
uonemtas, fur tahs mahza, kamehr teek eestwehtitas.
Aispehrn tê bij 23 meitas skohlâ.

5. Skohla preeksch brihtw skohlnee-
keem. Tê teek gahdahts, ka puischi, kas no bah-
rinu skohlâs isnahkluschi pahr Daugawas krohna
skohlâs eet, par brihtw teek mahjiti, kamehr tee

teek eestwehtiti un ammatâ nobohti. Aispehrn
21 puisis lâ apgahdati.

Par tahm pee Nr. 4 un 5 peemimetahm
lahm irr isdohti 341 rubl. 29 f. f., fur tee
minneti 96 r. 81 f. f. ko par additahm leetahm
eenehme irr eerehfinati.

6. Abdischanas skohla.

Bes schahm skohlâhm schi seewu beedriba
skatta masu behrnu skohlu Maskawas Uhr-Nihgâs
un puischu skohlu, ko Nihgâs birgeri eezchluse
par paleekamu preezigu peeminnu, kas notizzis
sera nammâ Kreewu semmê.

To seewu wahrbi, kas scho beedribu aispehrn
turreja, irr schee: Mulsu zeen. General-Gubern
tera leelmahte Suworoff, preekschschdetaja
Grote dsimm. Grehfene Borch. C. Brachmann
dsimm. Plenkner von Plenkendorf. C. Bucher
dsimm. Enkelmann. C. von Doppelmaier, dsimm.
Michel. J. Fenger, dsimm. Kröger. H. Grimm
dsimm. Klago. D. von Mebes, dsimm. von de
Osten-Sacken. C. Mueck, dsimm. Deubner.
Schelachin, dsimm. Philippjen.

Jauna basniza Kaluzeemâ.

Tee laiki irr tahdi sajukschichi laiki; man
preezigi laiki. Daudsina no karreem un far-
schanahm. Kaut nu gan ihsti leelas bailles
ne turram, tomeht ne warr sinnaht lâ israhds
sees us preekschu. Behdu netruhst un dala
gruhtums janemm par labbu. To wairak ja
pateiz Deewam kad pabrihscham dabbohsam
baudiht meera un lihgsmitas deenu.

Tai treschdeenâ us wezz. Jahneem tabdu
meera un lihgsmitas deenu eeksch Kaluzeem
redsejam. Jaunam Deewa nammam gruntis
akminis tikke lits. Ja tu sinnatu, m. l. jil
irr smaggi gahjis lihds schim tai Klhwes skoh-
las-nammâ ar to deewa kalposchanu; zil
bijam saspeesti zits us zitta tai knappâ weeti-
nâ; zil tur leelu leelais karstums un twaiti
muhs pawissam nowahrdsinaja; — ja to buby-
tu kahdu swehtdeenu tawas azzis redsejuschas,
tad tu spreestu pareisi par to preeku ko sawâ

ni turrejam tad to swehtu darbu usahkam.
Bija tai deenâ sabrauknschi no Selgawas augsti
Walbineeki, Dominu teefas peefehdetaji, pats
peelais sawu apsohlitu wahrdu nopildija, un
pulkstens 10 apfitte tas bija klast. Wehl
bija sanaktschi zitti mihli weesi, ammata-
beedri un draudses lohzeeki, jo tahdu grunts-
schanu jaw aplam ne dabbohü redseht. Of-
fenberga leelskungs wiffu papreefsch nehmas
landis usrunnaht. Warreja nomanniht ka
Winneem ihsti tehwa prahts us wisseem. Is-
teize ar jaukeem wahrdeem, ka Winneem doh-
mas stahwejis Klichwes draudsei jaunu luhg-
schanas nammu zelt; uesteize pagastu ka sawus
naudas speklus tur leekoht klast; peekohtinaja
beidsoht lai turretees stipri eeksch tizzibas, lai
dsihwojoht drohschi kaut nu tarsch aplahrt
plohsotees, lai ne nizzinajoht Keisera scheblastibu,
kas arrajeem atspihdejusi, un lai wiffadi spee-
schotees mahju un lautukohpschannu west us
preefschu. Scho runnu beiguscheem pagasta
wezzakais sawu balsi pazeldams dewe pateizi-
bas, apsohlidamees ka buhschoht us tam dsih-
tees zeeniga tehwa padohmu paklausiht. No-
dseedaja nu draudse 74to dseesmu no wezz-
dseesmu grahmataas. Mahzitajs jaunu grunti
eeswehtija Deewu firsnigi peeluhgdams. Kad
nu atkal 633scha dseesma bija nodseedata,
Krohna buhmeistera kungs Strauffis pre-aizi-
naja pee pascha ta grunts akmina klast, is-
rahdija Bahwalloda lihdsibu fazzidams zif
patihkama leeta effoht tahdu staltu ehlu no-
zelt; muddinaja ammatneekus pee tschallas
strahdaschanas, swaidija to akmini trihs reis
ar wihnu ko tam ar leeschannu uslehje wirsu:
nolikke ta akmina appakscha aisswikketu glahni
tur bija eekschâ ihpaschi preefsch tam saraf-
stihstis rullis un zitti naudas gabbali. Vaide
akmini wirsu un eekam muhrneeki taistijahs to
nostiprinaht tad wehl pehz lahrtas wisseem
3 reis ar ahmeru bija ja-ussitt par sismi ka
nu tam akminam buhs stahweht zeeti us wee-
tas us muhschigeem laikeem, nedf tam akmi-
nam nedf pascham Deewa nammam muhscham
ne buhs iskustinatam buht no weetas. Us-

nehmam melbian: „Lai Deewu wiffi lihds“
un swehtischannu nodseedajuschî attalidam wis-
sus teem pateidamees ka muhsu aizinashannu
bija paklausijuschî. — Slawehts Deews! Jau-
nas basnizas muhri zeklahs no deenas jo aug-
stali; bet to tu, mihlais lassitais warri tizzeht,
naw arri weegla leeta pagastam to naudu
sastappeht jo ar pahris tuhstioschu rubleem
tur wehl ne peeteek. Effam gan jaw zittas
mihlestibas dahwanas preefsch tahs basnizas
sanehmuschî. Kaluzeema kungs ar sawu de-
wigu rohku tai basnizai atwehlejis 100 sudr.
rublu, atkal fungi tai draudsei labbu prahtu
turredami paschâ swehtischannas deenâ samette
54 rubli 65 kap. sudr. Tomehr jums, m. l.
un tizzibas beedreem krihtam klast ar sawahm
luhgschannahm luhgdamees: peemetteet jel juhs
arri no sawas rohziabas kahdu masumtinu, ja
Deews juhs irr swehtijis. Nuluhgsim par
jums Deewu. Buhschu gattaws katru brihdi
juhsu dahwanas prettim nemt. To deweju
wahrdus dohsim Awises lassiht. Tad nu ne
peemirsteet muhs atminneht, tad Deews arri
juhs atminnehs sawa laika.

Rakstihst Selgawa tai 15. Jubli 1854
gadda.

Selgawas Latweefschu rihta mahzitajs

Conradi.

Zekka-beedris. Lihdsiba.

Kad scheitan tarwos dsihwes-zekkos ehrtschku fruhni
pinnahs,
Lai kalba zerkiba tew rohschu trohnischî ap taru
galvu tinnahs;
Ta preezigi darbus steigdams, luhds Deewu un
staiga ka jaunellis un prahta wihes
Lihds firmam wezzumam no grehtem tihrs.

Tur staiga weens neredsig, no wezzuma gruh-
tibahm aisgrahhts firingaltwis us schihis semmes
nelihdseneem zekkeem. Weens smuks, smihdrs jau-
nellis irr winnam par swaddoni lihds dohts.

Tad neredsig firmajs sahkt us weenreis suh-
dsfetees: »Ka nelihdsens un stahws irr tatschu schis

zelsch, kà sabausa ehrtfchki un afmini mannas kahjas!

»Nè, teefcham nè!« fazzija tas jauneklís: »Neds, kà tas laufs wiffapahrt mums gresnojahs, tee kalni wakkara blahsmas spohschumà kwehlo, uppites kà spihbedamas sudraba starihpes starp sakeem krassteem prohjam freidsjahs, meschi eeffch saules feltu spihgulo, un wiffi uhdenu klajumi un tahlas basnizas un nammi mums dimantus prettim mir-dfina.«

Tè dsird tas firmgalwis no tahlenes fajukku-schu trohfsni un eesauzahs bailigi ruhpedamees: »Kluffi! woi tu ne dsirdi nejauku faufschanu un draudedamus wahrduß: tur irr kahdi fleptawi un laupitaji, kas muhs mefle.«

»Nè!« eesahzjahs tas jauneklís: »ta irr weena kahseneeku rinda: lustigi semmneeki dohdahs us winnu mahjahm atpakkal, stebbules skann — winni dseed preezigas dseesmas!«

»Tas irr tatschu gauscham labbi«, fazzija tas firmgalwis, »ka tu to wiffu redseht warri!«

Un tà staiga tas firmgalwis un jauneklís artween tahlaki: tas tweens ruhpiigi, isklaufidamees un bailigu jausmu pilns; tas ohtes mudri, preezigi un drohschinadams. Tè paleef us tweenreis tas wezzajs dsikkàs dohmàs un isfauz preezigi:

»Ak kahdu jausmu swehtas debbes gohdibas baudu es jau, wehl zaur scha laiziga ihfa brishcha behdu eelejiam staigadams. Drihs, drihs buhschu arri tur pee manna mihla, jauka dwehfels-ganna un Bestitaja.« (Ew. Jahn. 14, 6.) — Un scho zetta staiga-schenu beidsiht, nokriht tas firmgalwis semmè, wehl tam prahdigam isklaufinatajam minstahs kahda prasfischana us winna luhpahn, tatschu — winnsch irr fatwu dsihwoschenu beidsis, winsch mirst. Un tas jauneklís butfcho winna aisflehgatas azzis un zenschahs us debbes, jo tur irr winna mahju-weeta.

Tas firmgalwis bija ta zilwefa sapraschana, kas dands zaur Deewa schehlastiba peedsihwojusi, redsejusi un dsirdejusi; tas jauneklís ta jauka zerriba kas ar tizzibu un mihlestibu (1 Kor. 13, 13)

fatweenota muhscham jauna un muhscham atjam irr par waddoni dsihwes zekks. Winna nach debbes un eet us debbes atpakkal.

Raug! zerribas pilns, wstizzi tu semmei to fehlinu.

Un gaidi lihgsma pawaffara preezigi to dihgstu fehjumu;

Wet kapehz tif ween eeffch tahs laifa-waggas ilgi apdohmajis, darbus isseht,

Kurri no gudra prahta fehti, ka wiffu dahmanta, kluffi preefch muhschibas seed?!

(Mark. 4, 27).

G. J. — gh — n.

Taisna apfinafchana irr ta labba meera weeta.

Kur meers? — Kur ihsta laime gaida Muhs zilwefus scheid dsihwiba? —

Woi augstas pillès tas mums smaida? —

Woi rohschu waigu pulzina? —

Woi leelais gohbs un selta nauda

Mums ihstu laimi mahjas dohd? —

Woi laimigs tas, kas wihnu bauda,

Un dailu seewiau atrohd?

»Ak, nepeemillees! — Tee irr neeki,

Kas lihds ar putkehnm noseede;

Tee isnihzigi pasaul's preeki,

Kas daschu labbu apmahne!

Tas ihstais meers, tas sirbi stahjahs

Kad neko tauna apfinafcham;

Eai arr' tad gruhti daschreis klahjahs,

Wehs jauku meeru sajuhtam.

Un kad tahs pasaul's raibas spehles

Peel kappa weenreis nobeidsahs,

Tad tur, kur skannehs englu mehles,

Tee meera gaddi eesahkabs!! —

G. J. Schönberg.

*) Schi laiziga dsihwes-brishcha.

W r i s t o d r i k k e h t,

No jahrmallas-gubernements augstas walbischanas puffed: Oberlehrer G. Blaes, Jenfor,

No. 223.